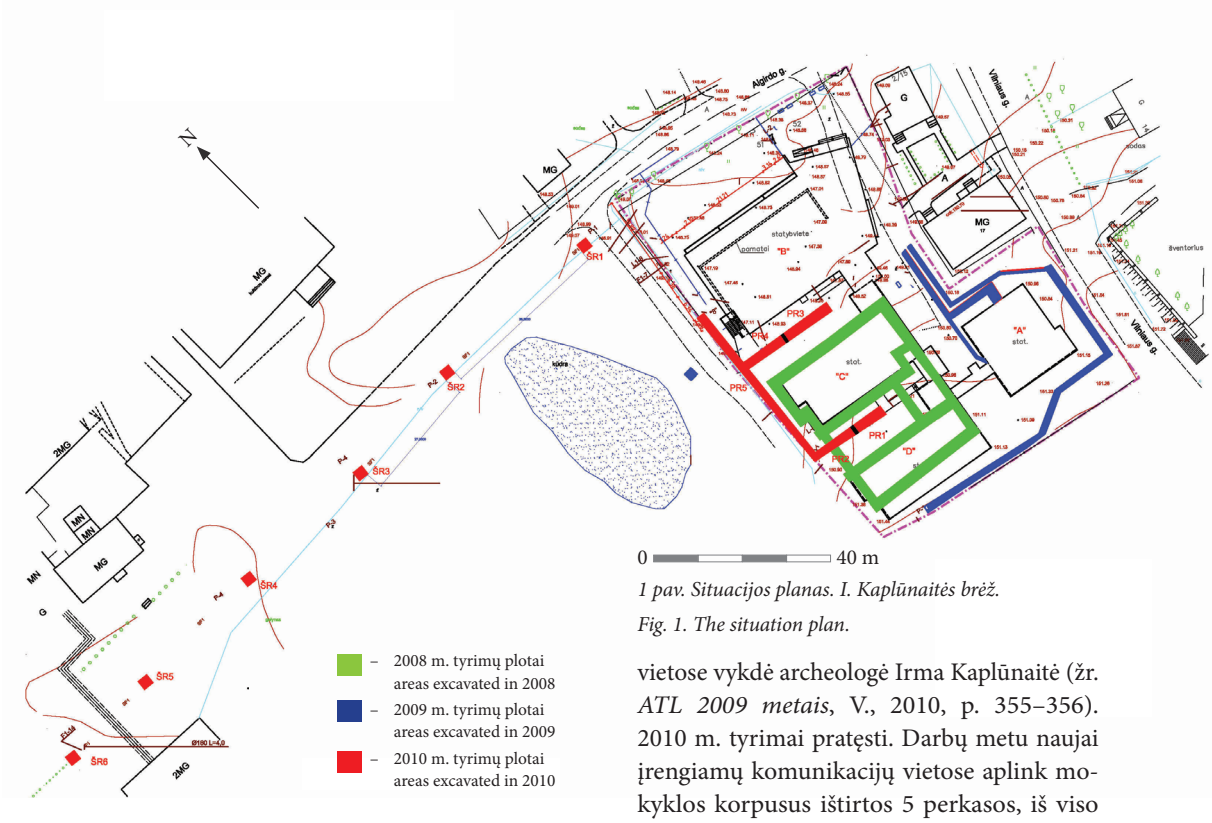

1 pav. Situacijos planas. I. Kaplūnaitės brėž.

Fig. 1. The situation plan.

Gintautas Vėlius, Irma Kaplūnaitė, Rytis Jonaitis

Maišiagalos dvaro sodyba

2010 m. vasarą pratęsti archeologiniai tyrimai Maišiagalos buvusios dvaro sodybos (UK 900, IP 898/At) teritorijoje bei Maišiagalos piliakalnio su gyvenviete (UK 24178, A125KP) apsaugos zonoje (Vilniaus r., Maišiagalos sen., Maišiagala, Algirdo g. 4). Šiame sklype archeologinius tyrimus statomų mokyklos 4 korpusų vietose 2008 m. atliko archeologas Arūnas Kalėjus (*ATL 2008 metais*, V., 2009, p. 361–362). 2009 m. tyrimus vandentiekio tinklų prie naujai pastatytų LDK Algirdo vidurinės mokyklos priestatų įrengimo vietose vykdė archeologė Irma Kaplūnaitė (žr. *ATL 2009 metais*, V., 2010, p. 355–356). 2010 m. tyrimai pratęsti. Darbų metu naujai įrengiamų komunikacijų vietose aplink mokyklos korpusus ištirtos 5 perkasos, iš viso 168,61 m² plotas. Taip pat ištirti 6 bendro 24 m² ploto žvalgomieji šurfai būsimos nuotekynės vietoje, Algirdo gatvės P pusėje, į V nuo sklypo Algirdo g. 4 (1 pav.).

Perkasa 1 tirta sklypo P dalyje, tarp mokyklos korpusų C ir D. Jos ilgis 9,8 m, plotis 2 2,4 m (21,5 m²). Perkasoje fiksuoti nesuardyti XVI a. pabaigos – XIX a. sluoksniai, aptikta šio laikotarpio radinių. Perkasos PV dalyje aptiktas vidutinio dydžio akmenų pamato fragmentas, datuojamas XIX a. Akmenys rišti rupiu kalkių skiediniu. Fragmento ilgis 2 m, plotis 5 76 cm, aukštis 4 45 cm.

Perkasa 2 tirta sklypo P dalyje, tarp mokyklos korpusų C ir D kaip perkasos 1 tęsinys. Jos ilgis 7,25 m, plotis 1,8 m (13,05 m²). Perkasos R dalyje fiksuotas nesuardytas kultūrinis

horizontas – perkasoje 1 aptikto sluoksnio tęsinys, datuojamas XVI a. pabaiga – XIX a. Jo storis šiame pjūvyje siekė 20–30 cm.

Perkasa 3 tirta sklypo V dalyje, tarp mokyklos korpusų B ir C. Jos ilgis 10,4 m, plotis 2,4 m (24,96 m^2). Šioje perkasoje atsidengė iki 90 cm storio apardytas kultūrinis sluoksnis, datuojamas XVI a. pabaiga – XVII a.

Perkasa 4 tirta nuo perkasos 3 V galo, tarp mokyklos korpusų C ir D kaip perkasos 3 tęsinys. Perkasos ilgis 12,65 m, plotis 2,3 m (29,1 m^2). Kadangi perkasa tirta virš senosios ligoninės (statytos XX a. viduryje) pamatų, joje fiksuoti daugiausiai suardyti kultūrinio sluoksnio horizontai, datuojami XX a. Nesuardytas XVI a. pabaigos – XVII a. sluoksnis fiksuotas tik perkasos R dalyje. Jo storis siekė 15–30 cm.

Perkasa 5 kasta ties korpuso C V siena, tarp perkasų 2 ir 4. Perkasos ilgis 40 m, plotis 2 m (bendras plotas 80 m^2). Ji tirta senos (XX a. II pusės) kanalizacijos vietoje, todėl per visą projektinį gylį (1,7 m) fiksuotas supiltinis tamsiai pilkos žemės su smėliu ir XX a. II pusės šiukšlėmis horizontas.

Visi 6 bendro 24 m^2 ploto šurfai tirti projektuojamos ūkinės slėginės nuotekynės vietoje Algirdo gatvės P pusėje. Šurfuose 1–4 fiksuoti tik XX a. horizontai su to laikotarpio buitinėmis šiukšlėmis ir XX a. II pusėje tiestais kabeliais. Šurfuose 5–6, tirtuose priešais buvusį dvaro pastatą, fiksuotas fragmentiškai išlikęs XIX a. pabaigos – XX a. kultūrinio sluoksnio horizontas, kuriame aptikta pavienių buitinės keramikos fragmentų.

Ankstyviausias, XVI a. pabaigos – XVII a., kultūrinis sluoksnis fiksuotas perkasose 1–4. Kaip parodė ir 2008–2009 m. tyrimai, jis išlikęs sklypo Algirdo g. 4 R bei P dalyse. Į V nuo sklypo tirtuose šurfuose ankstesnis nei XIX a. pabaigos sluoksnis nefiksuotas. Iš viso tyrimų metu surinkti 124 vienetai archeologiškai vertingų radinių: buitinės bei statybinės keramikos fragmentų, metalo ir stiklo dirbinių.

The grounds of Maišiagala manor

In the summer of 2010, the investigation continued on the grounds of Maišiagala manor and the protection zone for Maišiagala hillfort and settlement (Algirdo St. 4, Maišiagala, Vilnius District). Five trenches (a total of 168.61 m^2) were excavated at the site of the utility lines being newly installed around the school's buildings and six test pits (a total of 24 m^2) at the site of the future sewer line to the W of Algirdo St. 4 on the S side of street (Fig. 1).

The earliest cultural layer dating to the late 16th–17th centuries had survived in trenches 1–4. A 19th-century foundation fragment laid using medium-sized stones was recorded in the SW part of trench 1. Only a horizon from the second half of the 20th century was recorded in trench 5. No layer earlier that the late 19th century was discovered six test pits excavated to the W of this plot. In all, 124 archaeologically valuable finds were discovered: fragments of structural ceramics and household pottery, metal artefacts, and glass artefacts.

Manvydas Vitkūnas,
Kęstutis Katalynas

Musninkų (Musninkėlių) dvaro sodyba

Musninkų (Musninkėlių) dvaro (IP 750/At) sodyba yra į PV nuo Musninkų miestelio, abiejuose Musės upės krantuose. Dešiniajame